

KONYA

HALKEVİ AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

YIL XII

ŞUBAT 1948

SAYI : 112

Evimizin XVI cı Yıl Dönümü

Türk topluluğunda her yönden faydalı olmak için çalışan evimiz diğer Halkevi kardeşleri gibi 16 yıldır bu uğurda didinmektedir. Gerçi, Halkevlerinde görülmekte olan vazifenin tamamıyla tahakkuk ettirildiğini iddia etmek değil ve fakat bundan sonraki çalışmalarında bu endişenin temamlanacağına inan lazımdır. Bununla beraber, Halkevleri bilhassa bu arada Konya Halkevide bu idealin tahakkuku için gayet kuvvetli inançlarıyla çalışmalarını daha büyük bir ölçüye çıkarmaktadır.

Halkevlerinin ve odalarının hayatı boyunca iki büyük ismi daima üstün bir saygıyla hatırlamaktayız. Biri yeni Türk hayatının ve Halkevlerinin kurucusu ATATÜRK, diğeri bu mevcudiyeti aynı kuvvette Halkodalarıyla devam ettiren İNÖNÜ'dür gerek birincisi ve gerek ikincisi Halkevlerini, Halkodalarını Türk Ülkesine, Türk ulusuna Türk devletine yarayıcı bir kuvvet kaynağı olarak armağan etmiştir.

O halde XVI yıl önce bugün hayatta kavuşan Halkevlerimizle onları pek kısa bir fasıla ile takip eden Halkodalarımızın muhtelit yönleriyle Türk topluluğunda, Türk kültür hareketlerinde te-

min ettiği faydaları her yurtdaşın kabul ettiğine inancımız vardır.

Halkevi, yalnız bir zümrenin değil ve fakat her yurtdaşın evidir. Her yurtdaşı ileri bir topluluğun insanı yapmak için çalışmaktadır. Her türlü şahsi menfaatlerden, ihtiraslardan uzak kalarak yalnız ve yalnız umurun faydasını gözetmek ve onun ihtiyaçlarına cevap vermektir. Bunun için de her yurtdaşın Halkevinin büyük amaçlarının içine girmesi lazımdır.

Bilhassa, Bu son çalışmalarında bütün kollar arasında paralel bir başarıma ölçüsü mevcuttur. Halkevi, yalnız bilgilerin, yalnız galblerin, yalnız zekanın, yalnıziyi duyguların geliştiği yerdir. Halkevinin kalbinde kin, haset ve rakabet gibi kötü şeyler bulunmamaktadır. Bunun için, vazife sevgisinden, yurt sevgisinden yurtdaş sevgisinden, devlet sevgisinden başka sevgileri yoktur.

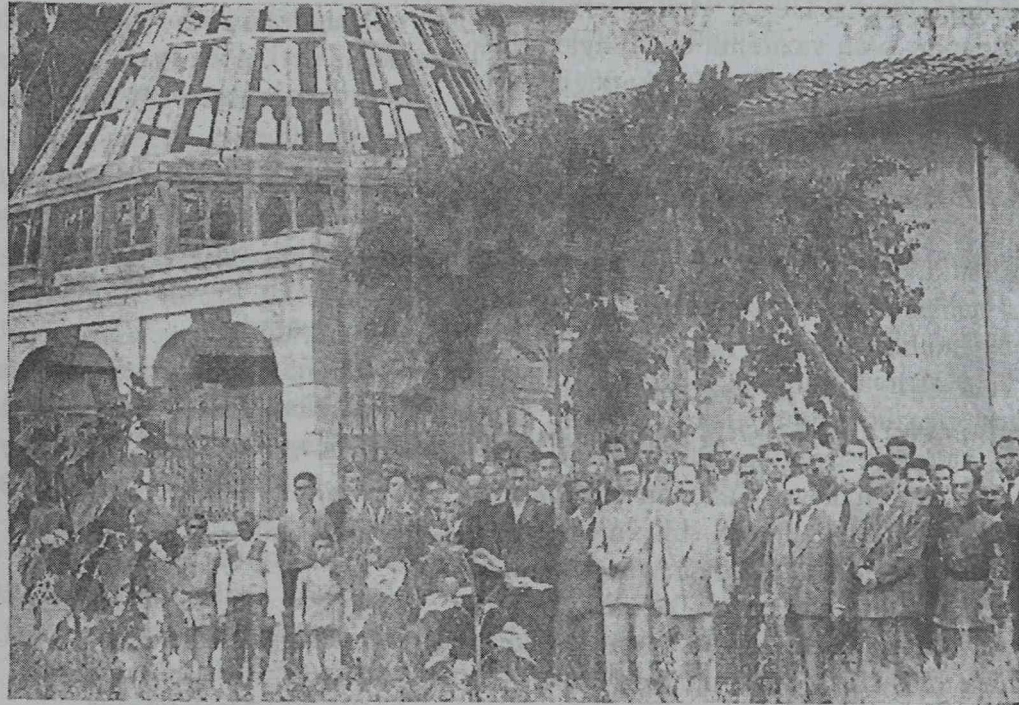
Doğru ve iyi şeylere karşı minnet ve sevgi duyduğumuz gibi, kalplerimizi beraber yapacak kuvvet kaynağı hiç şüphesizki, bu evlerde bulunmaktadır. Evimiz çalışmalarında ve yaptığı işlerde çevremizin uyanık ve çalışkan halkını,

Halkevinde çalışan aydınların ve gençlerimizin ve bilhassa bunların üstünde partimizin büyük bir iştirak ve korumak hissesi vardır.

Ev çalışmalarından beklenen ve hepimizin arzu ettiği gayelere ulaşmasında muvaffakiyetin sırrı ve temel taşı bütün yurtdaşların el birliği, ağız birliği, fikir birliği yapmasındadır. O halde arada aynı zamanda genç istidatlar, körpe zekalarda olgunlaşmaktadır. Bilhassa, okul

görmemiş, okul dışında kalmış Türk çocuklarının daha iyi bir yurtdaş olmalarına, yurtdaşların ülkelerini birleştiren insani ve temiz duyguları pekleştiren, tatbikine yol açan kutsal bir çatıdır.

Bu ocağı gücümüz yettiği kadar yürütmek, ışığından faydalandırmak ilk borcumuz olduğu gibi özbenliğimizi ve bütün milli insanî varlıklarımızı onun saldırdığı kuvvetli ateşi içinde olgunlaştırmak ve yükseltmek en üstün bir amacımız olarak kalplerimizde yaşamalıdır.

Şeyh Sadreddini Kunevi ihtifali

Konyada çift şerefeli üçüncü minare

Şahabettin UZLUK

Vereceğim tip Akyokuş makallesinde ve Hoca Hasan adını taşıyan camide bulunan minaredir. Hiç bir yerinde kitabe olmamakla beraber gerek cami ve gerek minare inşaat tarzı itibariyle Selçuki devrinin eski örnekleri arasında sayılabilir. Meselâ: Camide teyzinat ve inşaat pek sade olmakla beraber minarede pek ayrı bir hususiyet göze çarpmaktadır.

Bilhasssa, tuğlacılığın çok hususi bir tipi olduğu gibi, aynı zamanda üzerindeki kalanlara göre bir zamanlar çini süscülüğünün oldukça yüksek sanatlı bir misali oluyormuş maalesef bugün onlardan pek büyük bir kısım temamiyle kaybolmuş durumdadır. Yalnız minarenin kaide altı ile birinci şerefede balkonunun altına isabet eden yerlerde çini parçaları durmaktadır.

Cami, pek sade bir dört köşe planını vermektedir. İçte ve dışta süs olarak göz alıcı bir mevcudiyet kalmamıştır. Fakat yapı dahilinin tuğla süslerinden mürekkep bir iç mimarisine malik olabileceğini ifade etmektedir. Nitekim, bu devirden kalmış bir çok eserlerde bu türlü iç mimarisi daima mevcut bulunuyordu.

Halbuki bu mevcudiyete karşı minarede daimi surette dikkati çeken bir hususilik vardır. Plân ve gerek gövde

itibariyle özellik saklamaktadır. Meselâ: Birinci şerefeye altına düşen yüzlerle, şerefeye üstündeki kısımlar temamiyle bir birinden farklı bir forma maliktir. Her iki kısımda da yerine göre tuğla inşaatlığı yanında ayrıca çini süslere mevki ayrılmış bulunmaktadır.

Yer katından itibaren mevcut merdivenlerin sayısı 47 yi bulmaktadır. Birinci şerefeye kadar yükseklik her bir merdiven ayağı 30 Cm. olduğuna göre 47x30, 141 m. etmektedir. Binaenaleyh birinci şerefeden sonra da merdivenlerin daha temadi edebileceğine ait izler vardır. Vakıa, zamanla biraz yıpranmış ise de her halde merdivenin devam ettiği anlaşılmaktadır.

Birinci şerefeye altındaki istilaktitler pek hususi bir işçiliği veriyor. maalesef klişesini koyduğum fotoğraftan bu hususiyetler pek iyi anlaşılamıyorsa da, aslını görenler için bu müşküller yoktur. Buradaki istilaktitler, Hatuniye minaresindekilerle Alâeddin köşkünde bulunanlar hemen hemen bir birinden müteessir olmuş bir işçilik mahsülüdür. Bilhassa, köşktekinin cl, Texier de tafsilatlı bir klişesi vardır.

İkinci partinin büyük parçası ise, ortada olmadığı için oradaki ince zevkli motiflerden bahsetmek mümkün olamamaktadır. Yalnız, birinci şerefeye altına

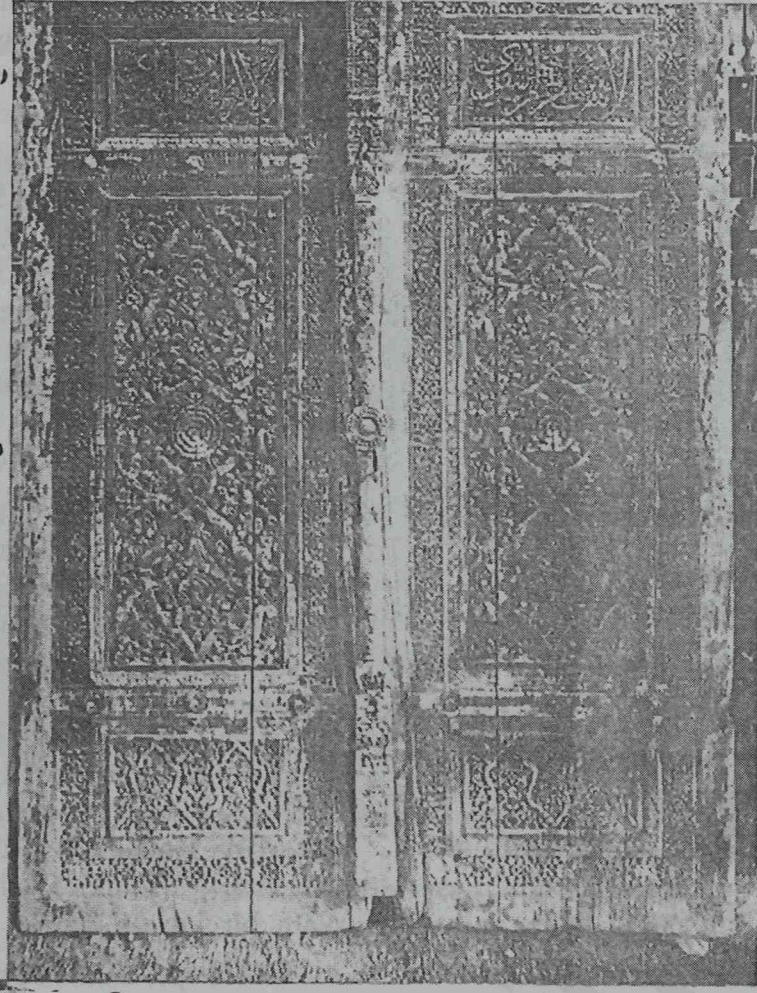
tesadüf eden mahallerde kalmış izler, pek orijinal olan minarenin hususi vasıflarından mürekkep varlıkları ihtiva ettiğini bildirmektedir.

Merhum H. Etem (Kayseri şehri ve mebanisi, S. 7) de Kayseride mevcut (589 H.) tarihli abideden bahsetmektedir. Konya'da bulunan camiinde bu zatın hayrını oldugunu tahmin etmektedir ki, bu noktanın ne dereceye kadar dogru olabileceğini bilmiyorum. Ve fakat isim benzerliği ve birde bahsedilen eserle bu eserin muasır olması pek büyük bir ihtimal dahilindedir.

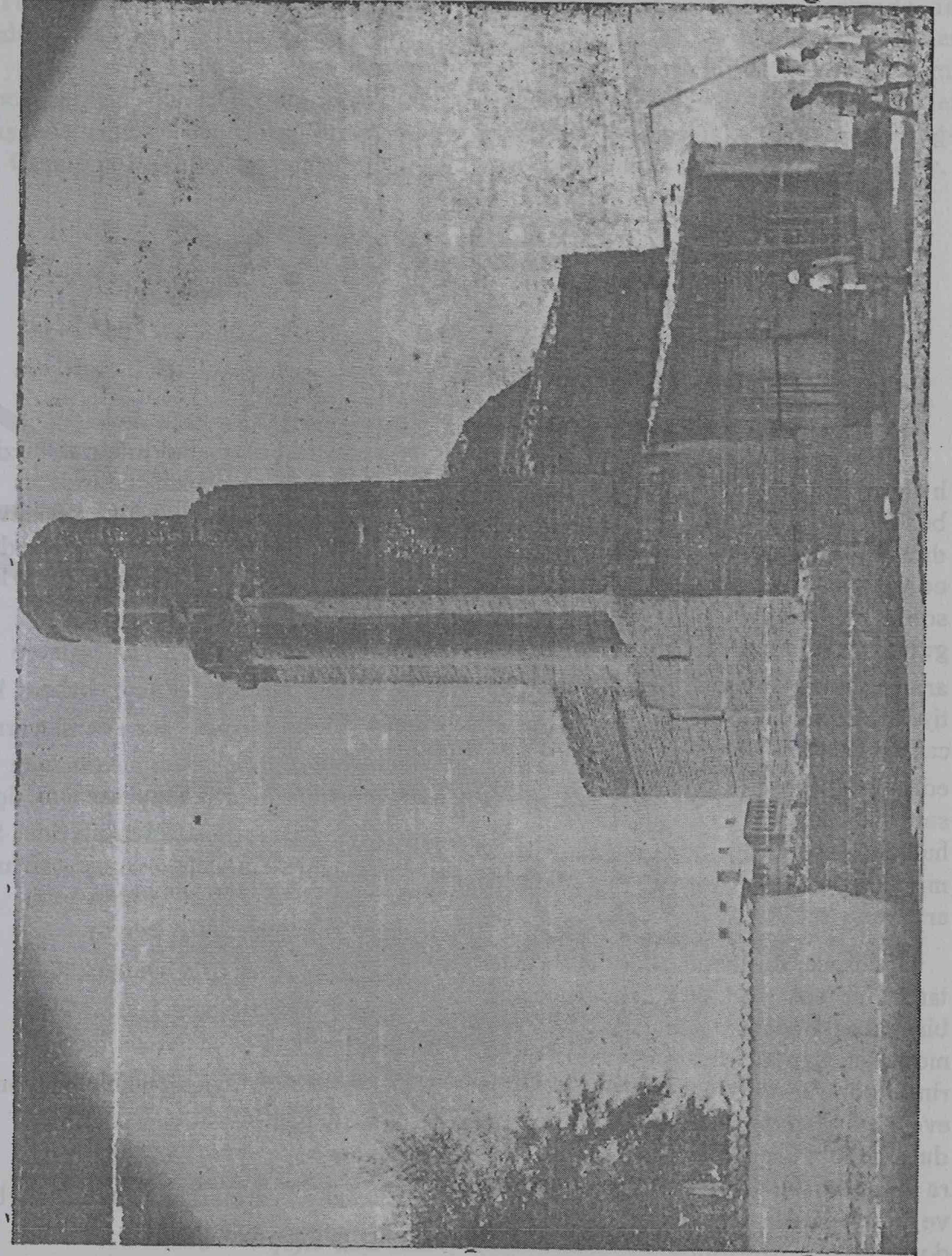
Bununla beraber, herhangi yeni

vesikanın ortaya çıkmasına kadar Kayseri şehri ve mebanisi muharririnin bu noktadaki düşüncesinde herhalde bir isabet görülmektedir. Hatta, Konyadaki bu eseri de mezkûr şahsın hayratı arasında saymamak için hiç bir mahzur tasavvur edilmemektedir.

Bilhassa, Konyadaki çift şerefeli minareler mevzuundan ilk defa bahseden Prof. Dr. A. Süheyl Ünver olmuştur. Binaenaleyh bu ugurdaki yorgunlukların topladığı faydalı neticelerden büyük bir kısmı kendisine ait bulunmaktadır. Ben yalnız, onun yazısındaki dilekleri yerine getirmek için bu yazıyı yazmış bulunuyorum.

Seyh Sadreddin Kuneviden Kapaklar

Konyada Hoca Hasan Camii

Konya Halk Sazcıları :

Seyit Mehmet Çopur

Ş. U.

1907 de Kanyanın Fakı Dede mahallesinde doğmuştur. Babası, Konyanın belli saz aşıklarından Çopur İsmail ağadır. Annesi Bozkırlı Ayşe hanımdır. önce mahalle mektebine gitmiş ve ondan sonra da Topraklıktaki eski Rüştüye gitmiş ve oradan diploma almıştır. Bu arada ayrıca da hafızlığa çalışmıştır. Rüştüye devamı sıralarında vakit buldukça babasından dinlediği türkülerini tekrar edermiş, babası kendisini uzun müddet saz çalmaması için takip etmiş ise de hakkından gelemiyerek yakasını bırakmış Seyit mehmet de çok beklediği bu arzusuna bu suretle muvaffak olmuştur.

Bilhassa, 16 yaşında olduğu zamanlarda bir çok türkülerini ezgileriyle çalar bir yüksekliğe çıkmıştır. Hatta bazı tanıdık sazcular kendisini oturak makallerine götürür ve sonrada tekrar birlikte eve getirirlermiş kendisinin bu ilerlemiş durumunu gören babası da bundan sonra oğluyla saz tarafından meşgul olur ve hatalı çaldıklarını kendisine ihtar eder, doğrusunu gösterir.

1323 de terziliğe başlamış bir taraftan oturaklarda sazla meşgul oluyor gündüzleri de terziliğe gidiyordu. Onun bu sanattaki çalışması üç sene sürdü ve

terzi kalfası oldu. Bir müddet terzi yanlarında kalfa olarak çalıştıktan sonra ekmekciliğe savaştı. Altı sene evveline kadar bu sanatında sebat gösterdi. Altı yıldan beride yapı işlerinde para kazanmaktadır.

Babası gibi oda bir şair ve sonra da iyi bir sazıcıdır. Vakıa, babası kendisine başlı başına saz dersi vermemiş olmakla beraber. tabii istidadiyle Sayit Mehmet bugün Konya sazcuları için de gösterilecek sanatkârlardan biridir. Sazların hemen hepisinde anlayışı vardır. Cura, Saz, Ud, Kaşık çaldığı gibi, gayet güzel de oynamasını biliyor.

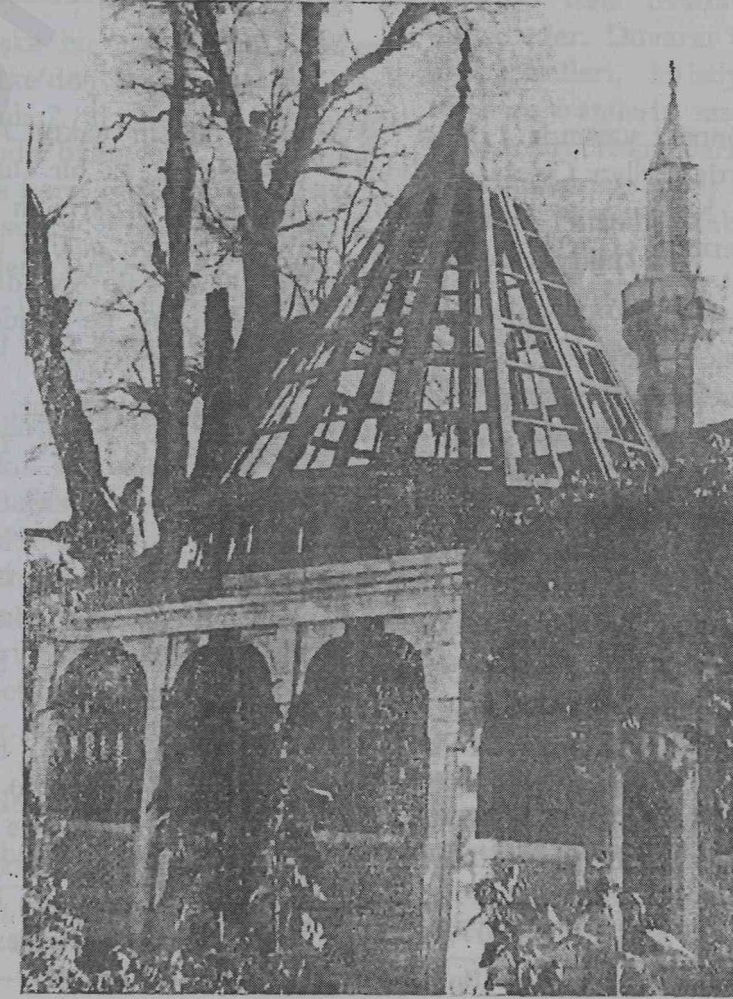
En severek çaldığı türküler:

Konya peşrevi
Bülbül peşrevi
Mehmedim Mehmedim kakıllı Mehmedim
Emin oğlan
Edalı bebek
Evinize varmadım gazalden başımı
alıp çıkamadım güzlden
Bensizim kibarım anıman
Üç kuş idik uçardık havada
Ayşem nereden gelisin hamamdan
Furun üstünde furun

Evinin önünde ak dut ağacı
Tabakamda tütün yok
İki keklik

Tip itibariyle: Uzun baylu, geniş omuzlu, pala pıyıklı, kara gözlü gösterişli yapıdadır. Çocukları: ailesi tarafından pek bahtiyar olmuş değildir. bir oğlu olmuş oda askerde ölmüştür. Bugün babası Çopur ile beraber yaşamaktadır.

1914 de dünya savaşına girmiş askerliğini Galiçyada, Arabistanda ve esir olarakda Mısırdan geçirmiştir. İki yıla yakın esirliği zamanında müteaddit çıraklar yetiştirmiştir. İstiklal harbinde de ayrıca yararlığı vardır. Seyit Mehmet Baş çavuş rütbesiyle askerlik müddetini doldurmuştur. Hayatı boyunca zahmet çekmesine ve meşakkat görmesine rağmen gayet dinç ve çevik durmaktadır.

Şeyh Sadreddin Kunevi Türbesi

Tarih Vesikaları :

Seyahatnamelerde KONYA

Mehmet Önder

Bundan önceki yazımda 1), 16 ve 17 nci Asırlarda Evliya Çelebi, Radyidin- el Gazzi, Kudböldin- el Mekki'nin seyahatnamelerinde ve Nuzhet- il Kulüp, Menazür- ül Avalim'ce Konya için yazılmış olanlara kısaca temas ettik. Bu konu bana pek çok eser ve vesika araştırmama vesile olduğu için, konumuzu 10 ve 11 nci asırlardan başlayarak, bugüne kadar getirmeye çalışacağım.

Bizanslılar devrinde Konya şehri çok ufaktı. Konya Kalesi şimdi Alâeddin tepesi denilen yerdeki bir (citadelle) den ibaret bulunuyordu Bir düşman tehlikesi karşısında esasen az olan ahalinin bir kısmı - Haçlı seferleri esnasında olduğu gibi - civar dağlara iltica ediyorlar, düşmanın uzaklaşmasını bekliyorlardı. 2) Diğer bir kısmı ise bilâhare içkale olmuş olan Alaeddin Tepesindeki kaleye sınırlardı.

Miladî 1190 yıllarında Konyayı çe-

1) Sayın Halkevi Başkanı Şahabetin Uzluk'un konum etrafında verdiği değerli izahata ve aydınlatmalarına burada alenen teşekkür ederim.

2) Kenya ve Düzbil; Ferudun Dirimtekin. Bunun böyle olduğu Aksaraylı Kerimüddin Mahmud'uu [Müsameret ül Ahbâ) adli eserinden de anlaşılmaktadır.

viren bir sur yaktı. Ancak Alâettin Tepesinde küçük bir sur vardı. 1190 dahi Frederik Barbarosun 3), haçlı seferlerinde, Konya ahalisi artmış olduğu için bu küçük kale almadı Halk Meram'daki bahçelere ve hendeklere çekildi. Burada müdafaa yaptı.

Asıl büyük sur, Sultan Alâeddin Keykubat (1214 - 1236) zamanında yapılmıştı.

İbni Bibi'nin bize verdiği malûmata nazaran 4), : « Bu büyük surun 4 kapısı vardı. Cenupta Lâranda, garpte çeşme, şarkta eskikapı, Şimaldeki Sille kapılarıdır.

Dört köşeli 100 burç vardı. Herbiri arasında ki aralık 40 metre idl. Burçlar 10 metre genişliğinde ve 8 metre 5) derinliğinde idi; Yükseklikleri de 7 - 8 metre idi. Önlerinde bir hendek vardı. Burçlar muntazam kesme taşlardan ya-

3) Nicetas Choniatesden. Tercüme sahife 541 542)

4) Anadolu Selçuk Devleti tarih, İbni Bini, Tükçe tercüme S. 99-100.

5) Mütercim tarafından arşının metreye çevrilmiş olması itibariyle kuvvetlidir.

Konyanın Genel Görünüşü

pılmıştı. Selçuk hükümdarlarının sarayı Alaâddin Tepesinde idi. » 6).

Şimdi başka bir seyyahtan, Mareşal Fon Moltke'den bahsedeceğiz. bu Alman Mareşalı 2. ci Mahmut devrinde Türk hizmetinde bulunmuş, ve İbrahim Paşa ordusuna karşı giderken Konyadan geçmiş ve sonra görüp işittiklerini (Briefe aus der Turkei) adile bir seyahatnamede nakletmiştir. (Konya ve havalisine ait) bazı kısımları aynen aşağıya alıyoruz.

« Türk şehirleri içinde Konya kadar harabeye yakın bir memleket hemen yok gibidir. Burasını zamanın desti biamanından ziyade insanlar, kendi sekenesi harap etmiştir. Burada bir asrın mebanisi mutlaka asrı sabıkın enkazı ile meşhurdur getirilir. Biefarz Greko-Romen devrinde mabetlerin enkazından kiliseler bina ettiler. Türkler geldi, kiliseleri camiye tahvil etti. Şimdi ise camiler harap bir halde bulunuyor.

Yüzlerce burç ile müzeyyen yüksek

6) Friedrich Sarre'n'n (Reise Kleinasien Berlin, 1895) ve yine (Kiosk von Konia, Berlin 1936) adlı eserinde Konya civarında harabeleri bulunan ayrıca bir kaleden bahseder. Bu hale (Kabala) dır müellif bunun Derbent boğazının nihayetinde bulunan kavak köyünün de olabileceğini iddia eder. Belki de (Kabala) kalesinin Tahkeli ddğ olması ihtimalidir.

bir duvar, harabezar ıtlakına bihakkin seza bu ıssız ovada vasi bir meydan ihtiva eder. Duvarın terkilatına nasâranın mabetleri, hristiyanların mezarları, Rum ve iranilerin mebanisi, Cenevizlerin haçları, Romalıların hartalları, Arapların arslanları dahil olmuş ve her biri bir fikri intizama tabi olmadan öteye beriye serpilmiştir.

Şehrin ortalarında kâin tepenin üzerinde hic şüphesiz vaktile Akropol melni idi. Bu tepe üzerinde bir kaç cami ve Bizanslılar tarafından inşa edilmiş bir kilise harabesi meşhuttur. 7)

Bu tepenin Konya'ya nezareti kâmil olduğuundan camiler, kubbeli hamamlar, ve mahalleler hep ayak altında kahr. Yeşillik olarak uzakta Sille köyü bağları görülür.

Konya Valisi Hacı Ali Paşa 8) beni hüsnü kabul etti. Gülek boğazına doğru vaki olacak seyahatimde vilâyetin mülkî valisi Eyyup Paşanın dahi refakatinde bulunması arzusunu izhar ettiğinden Konya'da birkaç gün geçirmeğe mecbur oldum.»

(Devac edecek)

7) : Sonraları mescide çevrilen bu kilisenin üzerine Abdülaziz devrinde bir de sanat kulesi yapılmıştır.

8) : Hacı Ali Paşa, Çerhacı Ali Paşadır, aslen Konyalıdır. Halkla epeyce uğraştığı için halâ ismi geçer.

Konyada Küçük Sanatçılar

H. Öztekin

Mart güneşinin sıcaklığı vücutlarda tatlı bir ısınma duyurduğu bir gündü. Postane önündeki meydanlıktan çıkırıkcıların bulunduğu sokaga saptım. Biraz yürüdükten sonra odun pazarına giden giden sokağın köşesindeki çıkırıkcı dükkanının önünde durdum cemekândaki ciciili bicili oyuncakları seyre daldım. Tahtadan yapılmış bebekler. bir öküz arabası yün eğirmeye mahsus iğler ve kirmanlar, mini mini masalar, sandalyalar daha bir çok eşyalar vardı.

Bu manzara bana çocukluğumda geçen sevinçli anları hatırlattı. Takriben 60 sene evveldi henüz altı yaşında bulunuyordum. İstanbulda Nuri Osmaniye tarafında oturuyorduk. böyle bir ilk bahar hününde Eyyüp Sultan'a gitmiş ve çarşısında bir oyuncakçı dükkanına girmiştik. ben sevincimden çırpınıyordum.

Dükkada bulunan oyuncaklardan hangisini isteyeceğimi şaşırmıştım. Ben hepsinide almak istiyordum. Fakat babamın sert bakışları beni sustuyuyordu. Nihayet bir değnek üzerinde harehet eden maymunla bir çift öküzlü araba ve koca karı zırlıtısı denilen ve çevirdikçe ses çıkaran oyuncaklı bir bebek dolabını almıştım. Artık benim sevincime son yoktu.

Bu tatlı, çocukluk hatırasıyle dükkana girdim dükkan sahipleri biri orta yaşlı ve diğeri daha genç iki güler yüzlü Konyalıydı. Selam verdim ve kendilerinin eserlerini takdir ettiğimi ve kendimi anlattım. Onlar bana vaktiyle bu sokakta bir çok çıkırıkcı dükkanlarının bulunduğunu ve fakat onlardan şimdi yal-

nız bir kaç dükkanın kaldığını acıkla hikaye ediyorlardı.

Siz Konyalı mısınız

Üsta: Evet biz esasen Konyalıyız Bize dongsuzların Ali oğulları derler 317 de Ulurmak mahallesinde doğdum adım, Süleymandır. Kardeşim İsmail 1330 doğumludur soyadımız Işıkçevirenlerdir sanatımız evvelleri kârlı bir sanat idi fakat şimdi o kadar kâr getirmiyor sanatımıza yarayan ağaçlar söyüt, kavak pek pahalıdır. bilhassa Avrupa oyuncaklarının çoğalmasıda bu kâr miktarını aza düşürmüştür. Yalnız tahta beşik, iğ gibi eşyalardanda pek az miktar sipariş kabul ediyoruz.

Daha ne gibi şeyler yaptığımı sordugum zaman usta oyuncaklardan mesela eski köy arabaları tek ve çift öküzlü at arabaları çekerken ellerini vuran bebekli arabaları, direge çıkan cambazlar, hacı yatmazlar, çocuklar için sandalyaları, iblik dolapları, çamaşır kurudacak kafesleri, bebek mezarı, bebek dolapları kahve iskemleleri, ve sandalya ayakları gibi şeyleride yapıyoruz. Bazan siparişlerimiz kuvvetlidir. Ve fakat çok defalar bu miktar az bir ölçüyü bulmaktadır.

Babam hammal idi. 10 yaşına kadar mahalle mektebinde kur'an, tecvit, hesap ve eski yazıyı okumaga çalıştım. Babam beni bu sanatta meraklı gördü ve Ahmet ağa adında bir çıkırıkcı ustasına beni çırak verdi. 25 yaşında dükkanımı açtım. Az para kazanmama rağmen sanatımı seviyorum ve onu bırakmak hiç aklımdan geçmemektedir.

Hattatlar armağanı

V. Sabri UYAR

53 Hatat Ali Vehbi Efendi

Sillelidir, silleli Hüseyin efendinin oğludur. Sillede sıbyan mektebinde okuduktan sonra Konya'da Köprübaşı civarında ovalıoğlu medresesine dahil olmuş tertip dersleri denilen sarf, nahiv, mantık ve akâit derslerini okumuştur. Hattatlığı da Sillenin meşhur hattatlarından Ahmet Şükrü dede den öğrenmiş, Sülüs, ve ta'lik yazardı, bir kaç tane mushafı şerif yazmıştır. El yazısı ile 343 sayıfeden ibaret olan gelenbevi yi ta'lik yazmıştır. Bu kitap müze kütüphanesinin 4560 numarasında kayıtlıdır. Yazdığı eserinin sonuna şöyle yazmıştır: (Temmel kitap el müştetap el müsemma bi Gelenbevi alel Celal alel Akait el azudiyye min yedil abdizzaif galilül bizza aliyyül Vehbi essillevi ibni Hüseyin efendi essillevi gaferallahü lehüma velivalideyhi fisené ihda ve sebine ve mieteyni ve el fin fi şehri zil gadeti fi medreseti Ovalıoğlu el kâinetü fi Konya). 1271

54 Hattat Ağa zade Ali Rıza efendi

1281 Yılında Konya'nın civar mahallesinde doğmuştur. Ulemadan Ağa zade Ahmet efendinin oğludur. Tarihlerde söylenen koç Bakir ağanın torunudur. Bunun için Ağa zabe demekle iş-

tiyar etmiştir. Türbe mektebiyle maruf sıbyan mektebinde mukaddematı ulûmi tahsil etmiştir. Atabey medresesinde Müfti Gevraki Hacı Abdülkadir efendinin dersine mülazemetle sarf, nahiv, mantık, maani, fıkıh, feraiz, hadis, tefsir ilim ve fenlerini okuyup 5 Recep 1307 tarihinde icazetname ahzine muvaffak olmuştur. Muahharan oniki sene Ağazade köse Hasan efendinin medresesinde müderris vekili olarak fahri tedris veneşri ulûm ile uğraşmıştır. 1329 arabi ve bir haziran 1327 tarihinde de memuriyet hayatına atılarak 300 kuruş maaşla Konya Mahkemeyi şer'iyesi mukayyitliğine tayin olunarak 20 Mayıs 1339 senesine kadar oniki sene müddetle ifayı hüsnü hizmet etmiş ise de mahkemeyi şer'iyelerin ilgası üzerine vazifeden çekilmiştir. Hattatlığı meşhur hattatlardan Kırkağaçlı İsmail efendinin tilmizlerinden Mehmet Hamdi efendiden öğrenmiş ve ondan 1292 de icazet almıştır. Güzel Sülüs ve Nesih yazardı el yazısıyla Delailül hayrat, hutbe mecmuası, nakışlı ve tezhipli bir icazetname ile nadide bir levha yazmıştır, bizzat görülmüştür. Binaenaleyh hüsnü ahlakla mevsuf bir zat olup 1937 tarihinde vefat etmiştir. Civarı mevzanada üçler mezarlığında meftundur.

55 Hattat Molla Bekir

Konyalıdır, babası hocadan Mehmet efendidir, Konya'nın değerli alimlerinden ders okumuş ve icazetli hocalarındandır. Mantık fenninde yedi tulâsı var idi. Kendisi hattat idi, Sülüs, Nesih ve Talik yazardı. Çok risaleler yazmıştır. Hattı destiyle nesih yazı ile 1176 yılında Konya'nın Nalinci baba (Nizamiye) (1) medresesinde 83 sahifeden mürekkep risaletüşşemsiye adında bir kitap yazmıştır. Bu kitap Yusuf ağa kitaplığında mevcuttur. Yazdığı kitabın sonunu şöyle yazmıştır; (Risale-tüşşemsiyye Rebiul ahirin evvel haftasında Konya'da Nalinci medresesinde Salı günü zuhur vaktinde itmam oldu, Molla Bekir Bin Mehmet. Geferallahü Anhüma.

1) Nalinci baba-Nizamiye medresesi, Nalinci baba tekkesi Alâettin caddesinde şimdiki Belediye dairesinin gün doğusunda idi (hedm olunarak yola kalp olunmuştur). Selçuk tarzında bir kümbeti var idi, tekkenin batı kuzeyindeki köşede mevcut tezyinatı mimariyesi nazarı calıptır, bu köşenin kuzey çihetine tesadüf eden köşenin üstünde hattı kûfi ile (Eş-şükrü lillâh) batı tarafına düşen köşenin yukarısında da (Amele kelûk bin Abdullah) ibareleri yazılı idi. Orası vaktiyle bir kümbet olmayup geniş ve nizamiye adıyla maruf bir medrese imiş, müderrisleri menasibi ilmiyyei saire gibi 1200 hicri senelerine kadar İstanbuldan tayin olunmuş, her hangi bir hadise dolayısıyla medreseden eser kalmamış idi oda 1927 senesinde yola [evsiltturuk noktasından] kalb olunmuştur.

56 Hattat Hafız Feyzi efendi

1311 tarihinde Konya'da doğmuştur,

1) Çeşti tarikati ve piri Şeyh muinüddin çeşti üzerine vaktiyle mahfel mecmuasında Mes'ed Koman'ın bir yazısı ve tahirül mevlevinin de bu zatin farsca divanından alınmış bazı seçme rubailerinin tercümesi neşredilmiştir.

babası Sipahi pazarında koltukcu Hacı Mehmet efendidir. İlk tahsilini ve hafızlığını bitirdikten sonra Konya medreselerinde okumuştur, Hattatlığı ilk mektepler hüsnü hat muallimi Murat efendiden öğrenmiştir. Sülüs, Nesih ve talik yazar, el yazısıyla yazdığı delailihayat ile sanatlı levhaları mevcuttur, bizzat görülmüştür.

Konyada 1323 senesinde açılan hukuk mektebinde devam etmiş isede ikmal edememiştir. sonra terki tahsil ederek ticaret hayatına atılmıştır, el'an Sibahi pazarında koltukculuk yapmaktadır.

57 Hattat Feyzi efendi

1310 tarihinde Konya'nın Zenburi mahallesinde doğmuştur. Müfti zade Mehmet Cevdet beyin büyük oğlu ve Konya müftisi Kadınhanlı Hacı Hüseyin efendinin torunudur. İdadi mektebinden mezundur, yazı hocası ilk mektepler hüsnü hat muallimi Murat efendidir, sülüs, nesia ve talik ve rik'a yazardı bu suretle hattatlar sıasına geçmiştir. Bilahare memuriyete intisab ederek şimdiki halde kendisi Ankara'da Maliye Vekaleti muhasebe memurudur.

58 Hattat Fethullah Bostancı

1292 yılında Bitlis ilinin Yuku (Yakup) köyünde doğmuştur, çiftci Mehmet Ağadır. Bitlisten Konyaya hicret edeli otuz sene olmuştur. Konya'nın Hacı Fethah mahallesinden bir ev alarak oraya yerleşmiştir, ders hocası ulemadan Hacı Süleyman efendidir, yazı hocası da meşhur hattatlardan Hacı Ahmet efendidir. Ayni zamanda divarcı ve beton ustasıdır. bir çok risaleler yazmıştır. Kürt Sabri halıcı da mevcuttur bizzat görülmüştür. Hattı destiyle yazdığı risalelerin sonuna şöyle yazmıştır; (Alâ kâtibihi er-rahmetü alâ yedilhakir elfakir Abdüzzaif

sahibizzunop vettaksir muhtacı rahmetullahi elmelikül vedud Fethullah ketebehu Allahümme ıgfirlehu velivalideyhi velilmü'minine velmü'minati velmüslimine velmüslimatı birahmetine ya erhamer-rahimin) halen hayattadır.

59 Hattat Şeyh Fazıl Hüseyin Söylemez

Konyalı Hasan dede de gördüğüm bir tarikatnamenin sonunda şöyle bir ketebe var: (El Abdülfakir Hacı Mir Fazıl Fazıl Hüseyin İbni Gevher Ali galender Hüseynünesep, Hanefiyyül mezhep çeşti essabiri ennizami ve kadiri ve nakşibendi ettarik seyyah sakın Ahmet portevabi i ilâh abat memleket hindistan afallahü anhü), Bundan Şeyh Fazıl Hüseyin'in babasının adı Gevher Ali Galender oldugunu, Mekkeyi mükerreremeye giderek hac yaptığını hanefi mezhebinden çeşti 1) Kadiri ve nakşibendi tarikinden Hüseyin'nün nesep ve seyyah bir kişi bulunduğunu Hindistan'ın ilah abat memleketine Ahmet Por şehri civarında (ve kabir taşındanda garibül bahar kasabasına) mensubiyeti anlaşıyor, Hicazdan Anadolu'ya gelerek İstanbul'a, sonra Akseki'ye gitmiş oranın müftisi Şatır zade Tahir efendinin yanında sekiz ay kalmış, oradan Karaman'a gelerek bir müddet ikamet etmiştir. Sonra Konyaya 1263-1846 yılında hicret etmiş ve iplikci medresesine müsafir olmuştur, Konya'da söylemez lakabıyla meşhur olan Şeh efendinin, Germiyan ogullarından Sadri esbak ve Adliye Nazırı Abdurrahman paşa merhum mutekitlerinden idi. Bu sebepten kendisine meram yolu üzerinde ikametgah, türbe vesair müstemilat yaptırmıştır. Şeyh Abdurrahman paşaya İstanbul'da iken adliye nazırı ve sadrazam olacağını tebşir etmiş, bu tebşirat tahakkuk edince paşanın kendisine karşı olan hüsnü zannı artmıştır. Şeyh paşaya evvelce Konyaya Vali geleceğini de söylemiş

bunun üzerine paşa kendisi içinde şeyhin ikametgahının karşısına bir konak inşa ettirmiştir: fakat bu keramet paşanın Konya Valiliğine değil, Ankara Valiliğine tayini ile tehakuk etmiş, keşfuk eremette ancak bu kadarcık bir zuhul ile tehakkuk etmiştir, Şeyhin türbesi Selçuk ve Karaman devrini andıran şekilde ehrami dir dergahla türbe ve mescidin kapuları üzerindeki üç kitabe okunmaz bir hale gelmiştir. Kendisi gayet güzel sülüs, nesih ve talik yazardı. Bir çok risaleler yazdığı mervidir. Hattı destiyle yazdığı 28 sahifelik bir tarikatname onbir sahifelik farsca bir silsilename ve üç sahifelik bir kasidesini (Pirebi] yöresinde oturan 83 yaşındaki Hasan dede de bizzat gözümle gördüm. Bunlar hep talik yazı ile yazılmıştır. Bu münzevi zat 1328 yılında ölmüştür. Türbesi içinde kabir taşındaki kitabesi şöyle yazılıdır:

Bismillahirrahmanirrahim

Küllümen aleyha fanin ve yebka vechü rabbike Zülcelali velikram inna lillahi ve inna ileyhi raciun Küllü nefsin zaikatul mevti hazret kabel feyz Alem kible kimya saabet şah Seyyit hoca Mir fakir Fazıl Hüseyin ibni merhum Gevher Ali Şehit çeşti galender ehli Hindistan garip El bahar ve şehri Ahmet Por metfeni Konya Şerif Mahi Şaban şebi Cum'a saat 2 fi 28 tarih Min hicretinnebi sallallahü aleyhi vesellâm 1328

60 Hattat Hasan efendi

1246-1830 senesinde Konya'nın Kerimdede mektep mahallasında doğmuştur. Babası kethuda zada Ahmet etendidir. Konya medreselerinde müteaddit hocalardan ders görmüş, uzun müddet mecidiye zade Tahir Paşanın maiyet katipliğinde bulunmuştur. Hattatlığı Bici-li zade demekle maruf Hafız Osman Nuri efendiden öğrenmiştir. Güzel sülüs

ve nesih yazardı. Epeyce yekün tutan Mushafı şerif yazmış isede yazdığı Kur'anı kerimleri satarmış yalnız torunları olan Tuhafiyeci İsmail ile diğer hazır elbiseci Mustafa da birer tane tezhipli ve nakışlı mushafı şerif mevcuttur. Bizzat görülmüştür. Nakış ve tezhip ve teclit sanatlarında mahareti vardır, mes-ture zade kâtip Hasan efendi diye şö-hreti vardı, 1330-1911 de ölmüştür. Üçler mezarlığında metfundur kabir taşındaki kitâbesi şudur: 1 - Elmerhum 2 - meture zade kâtip 5 - Hasan Efendi ruhu için fatiha 1330

61 Haftat Hasan efendi

1218 - 1803 de Alaiyede doğmuştur. Konya'ya küçük yaşında gelerek ilmi irfane son derece düşkün olduğu için Konya medreselerinde okumuş ve o zamanın en meşhur alimlerinden ders gö-rerek icazet almıştır, sonra civiloğlu medresesine müderris olmuştur. Halakai tedrisinde bir çok talebe bulunmuştur. Hüsnü hat hocası Alaiyyeli Abdulgani Vehbi Efendidir. Güzel sülüs, nesih ve ta'lik yazardı. Bir çok mus'hafı şerif ve enam (Hamail) ve evradı kebiri mev-lana ve levhalar yazmıştır. Konyanın Piri Paşa mahallesinde tevettun ve teeh-hül etmiştir. Nakış ve tezhip işlerinde ihtisası var idi 1295 - 1878 yılında vefat etmiştir. Türbeyi mevlana Haziresinde metfnudur.

62 Hattat Köse Hasan Efendi

1250 - 1834 miladı yılında Ovalıoğlu mahallesinde doğmuştur. Babası sipahi zadelerden eski Keşanlı Ali Beydir. İlk tahsilini mahalle mektebinde bitirmiş ve icazetide Konya müftisi Karahafız Mus-tafa efendiden kalmıştır. Hattatlığı da meşhur hattatlardan Hacı Eminül Vehbi dede den öğrenerek icazet almıştır. Gü-zel sülüs, nesih ve ta'lik ve kufi yazıla-rını büyük mahiretle pek güzel yazar-dı. Müsait zamanlarında bu bedii sanat-le meşgul olmaktan bir zevk duyardı, hattı destiyle yazdığı kitap ve lavhalar bazı cami ve mescit ve çeşmeler üze-rinbeki manzum ve tarihi kitabeler hep onundır. Tabiatı şiriyesi dahi vardı, tef-sir sahibi İsmail Kunevi'nin Şükran ma-hallesindeki medresesine müderris olmuş-tur. İstanbula giderek ittiği mevzular beğenilmiş olmaliki bu yüzden Hakani mahlo tarafından kaydı hayat şartıyla bir maaş tahsis edilmiş idi latifeleri ve hikayeleri ve tekerlemeleri ve tabirleri ve hazır cevapları halkın pek hoşuna giderdi. Namü şöhreti afaka çıkarmış-tır. 1305 - 1387 tarihinde vefat etmiştir. Mevlana dergahında metfundur. Kabir taşındaki kitabe şudur: 1 - Hüvel hay 2 - Müderrisini Kiramdan 3 - Sultanı vaızden 4 - Elhac Ali Bey zade 5 - El-merhum velmagfurulehu 6 - Köse hasan efendinin 7 - ruhu için fatiha 1305

(Devam edecek)

ŞİKÂYET

B. Sıtkı ERDOĞAN

Ben bir Aşık kerem oldum
Düştüm peşine peşine
Merakımdan Verem oldum
Seni düşünce düşünce

Seni vefasız kâfir aslı
Hazan vakti leylek misli
İlden ile gizli gizli
Gezdin taşına taşına

Ben bir yolcu sen bir melek
Elim gökte dilek dilek
Şu garibin kahbe felek
Vurdu düşünce düşünce

Düştüm yolun yokuşuna
Yandım dudak büküşüne
Gece gece bakışına
İnce kaşına kaşına

Gurbet gurbet gezdiklerim
Şol canımı üzdüklerim
Kelâm edip yazdıklarım
Meğer başına başına

Komitelerin Şubat ayı içinde çalışmaları

Dil Edebiyat Komitesi:

Kız Öğretmen okulu son sınıf öğrencileri arasında da ayrıca mükâfatlı münazara tertip etmiş (Medeniyetin ilerlemesinin ahlâk üzerindeki müsbet veya menfi tesiri) adı altında iki gurup arasında devam etmiştir. Bunlardan bir grup [Medeniyetin ilerlemesinin ahlâk üzerindeki müsbet tesiri] ni ve diğer grupta (Medeniyetin ilerlemesinin ahlâk üzerinde menfi tesiri) tezini müdafaa etmişlerdir. Neticede jüri her iki tarafı pek güzel hazırlanmış bulmuş ve mükâfatı ikinci grup kazanmıştır. Ve ev Başkanı kendilerine muhtelif eserleri hediye etmiştir.

Güzel Sanatlar Komitesi:

Aşık Mehmet Yakıcı'nın hastalığı dolayısıyla kendisine yardım olmak üzere paralı bir konser vermiş ve hasılatı temamiyle kendisine terk edilmiştir. Halk evlerinin 16. ncı yıl dönümü münasibetiyle müteaddit sanatkarların iştirakiyle ev salonunda bir Resim sergisi açılmıştır. Bilhassa ayrıca muhitten teşkil ettiği seçgin saz hey'eti Halkevi Başkanının Başkanlığında 13 kişiden mürekkep olarak Ankaraya hareket etmişlerdir. Orada Halkevinde ve Radyoda üç saz konseri vermişlerdir. Mezkur konserler Ankarada büyük bir ilgi toplamıştır.

Temsil Komitesi:

Ayşe Pınarı adlı bir piyes seçmiş ve Orduevi sinemasında paralı olarak temsil etmiştir. Bilhassa, gösteride müzik-sanatkârlarının ve gerekse rol almış Halkevi arkadaşların büyük başarıları her suretle öğülmeye lâyıktır.

Kütüphane ve Yayın komitesi

Konya matbaalarında basılmış kitap ve mecmualardan mürekkep pek zengin bir kitap ve mecmua serisi Halkevlerinin 16. ncı yıl dönümü dolayısıyla ev salonunda teşhir etmiştir. Bu arada Halkevi yayınları da ayrıca ziyaretçilerin ilgisini toplamıştır.

Tarih ve Müze komitesi:

Halkevlerinin 16. ncı dönüm yılı için bir fotoğraf sergisi açmış bilhassa abide, portire, manzaralardan mürekkep çeşitli konularla sergiye Foto Behçet Kılıkcı, Foto Kâzım Venüs, Foto Ekrem Karayel müesseseleri iştirâk etmiştir. Bunlar arsında Foto Behçet'in Konya ve civarına ait abide fotoğrafları, Kâzım Venüs'ün Agrandisman manzara ve portireleri ziyaretçiler üzerinde derin ilgiler toplamıştır. Eserler bir haftadan fazla bir zaman salonda bırakılmış ve pek çok kimseler alâka ile ziyaret etmişlerdir.